

Pozn.: Jedná se o již realizovaný projekt, podrobný komentář k projektu není nutný. To jste mi udělala radost.

ZÁVĚREČNÝ PROJEKT

<u>Téma:</u>	Jemná motorika a reakční rychlost u jedinců se symptomy specifických poruch učení
<u>Výzkumný problém:</u>	Vliv žonglování na rozvoj jemné motoriky a reakční rychlosti u žáků se symptomy specifických poruch učení
<u>Výzkumná otázka:</u>	Jaký vliv může mít žonglování na rozvoj jemné motoriky a reakční rychlosti u žáků se symptomy specifických poruch učení?

Cíl výzkumného projektu: Problematika specifických poruch učení je v současné době velmi rozšířena a stává se aktuální pro stále větší počet dětí i dospělých. Zároveň se dostává do popředí také psychomotorika – forma pohybové aktivity spojující rozvoj fyzické i psychické zdatnosti jedince.

Cílem mého výzkumu je zjistit, zda by mohlo mít žonglování a jiné psychomotorické aktivity pozitivní vliv na rozvoj jemné motoriky a reakční rychlosti u žáků se symptomy specifických poruch učení.

Výzkumná strategie: Práce je pojata jako kvalitativně-quantitativní výzkum formou pedagogického experimentu. V rámci našeho pedagogického experimentu jsme využili techniku paralelních skupin. Díky tomu, že se u této techniky pracuje současně s více skupinami, což umožňuje určité srovnání, dosahuje se u ní celkově věrohodnějších výsledků.

Práce je zaměřena na žáky se specifickými poruchami učení, a proto byl výzkum prováděn na ZŠ Bosonožská v Brně, ve třídě žáků se specifickými poruchami učení. Zkoumali jsme vliv

žonglování na rozvoj jemné motoriky a reakční rychlosti u žáků se symptomy specifických poruch učení.

Výzkum představoval pravidelné cvičební jednotky realizované v rámci zájmového kroužku žonglování. Jednalo se tedy o volitelný kroužek, který probíhal pravidelně jednou týdně a trval 1 vyučovací hodinu (45 minut). Náplní těchto hodin bylo žonglování a jiné pohybové aktivity z oblasti psychomotoriky. Hodin se účastnily testované osoby, vedoucí výzkumu a asistent vedoucího. Výzkumu předcházela hodina, kdy proběhlo vstupní testování výzkumného souboru prostřednictvím testů testové baterie.

Během našeho šestiměsíčního pedagogického experimentu se uskutečnilo celkem 19 lekcí žonglování a jiných psychomotorických aktivit. Ne vždy bylo možné realizovat hodinu dle připravených plánů. Na jejich průběh měl velký vliv počet TO, které se na hodinu dostavily, a který nám dopředu nebyl znám, momentální psychické rozpoložení testovaných osob aj.

Průběh jednotlivých lekcí kroužku žonglování byl sestavován tak, aby odpovídal specifickým potřebám žáků. Důležité bylo časté střídání aktivit propojovaných s relaxací a odpočinkem, zapojení vedoucího výzkumu (i asistenta vedoucího) do pohybových aktivit, hudební doprovod, vhodná motivace aj.

Charakteristika experimentální skupiny

Experimentální skupinu tvoří 5 testovaných osob (TO) ve věkovém rozmezí 10 – 11 let, a to 3 osoby mužského pohlaví a 2 osoby ženského pohlaví. U všech TO experimentální skupiny jsou diagnostikovány symptomy specifických poruch učení. Pro všechny testované osoby experimentální skupiny byly typické také tyto společné rysy:

- zájem o osvojení nové netradiční sportovní činnosti
- pozitivní vztah k pohybovým činnostem
- oscilující pozornost, roztržitost, roztěkanost
- snížená schopnost reprodukce rytmu

- převládající negativní sebehodnocení a nízká úroveň sebevědomí
- tzv. kompenzační chování – v případě neúspěchu v nějaké činnosti se snaží upoutat na sebe pozornost jinak („šaškování“, zlobení, předvádění se apod.)
- snadná unavitelnost a nestálost v dané činnosti

Charakteristika kontrolní skupiny

Kontrolní skupinu tvoří 4 testované osoby ve věku v rozmezí 10 – 11 let. Tato skupina byla vybrána na základě co největší homogenity se skupinou experimentální. Kontrolní skupina je tvořena 2 osobami mužského pohlaví a 2 osobami ženského pohlaví. U všech čtyř TO jsou diagnostikovány symptomy specifických poruch učení.

Použité metody sběru dat

Testová baterie

Pro náš pedagogický experiment jsme zvolili testovou baterii obsahující písemné a praktické standardizované testy. Jde o:

- Test jemné motoriky (TJM)
- Test reakční rychlosti (TRR)

Testované osoby byly na začátku i na konci našeho výzkumu testovány individuálně.

Hypotézy:

Teoretická hypotéza: Žonglování pozitivně ovlivňuje psychomotorický vývoj dítěte

Praktické hypotézy:

- Žonglování a jeho následné pravidelné procvičování přispívá k lepšímu rozvoji jemné motoriky u žáků se symptomy SPU
- Pravidelné žonglování má pozitivní vliv na rozvoj a zlepšení reakční rychlosti u žáků se symptomy SPU
- Žonglování jako psychomotorická aktivita vede ke zlepšení psychického rozpoložení u žáků se symptomy SPU

Konceptualizace

Jemná motorika – V souvislosti s jemnou motorikou mluvíme o pohybech malých svalových skupin, do které řadíme mimo jiné také *motoriku ruky*.

Reakční rychlost – čas, jenž uplyne mezi signálem k činnosti a jejím skutečným započítím.

Operacionalizace

Jemnou motoriku budu měřit pomocí testové baterie skládající se ze standardizovaného *Testu jemné motoriky* a z ověření praktických činností (práce s korálky, kresba, práce s jemným materiálem).

Reakční rychlost bude změřena pomocí testu *Zachycení padajícího předmětu*.

Etické a organizační problémy

Žádné vážnější problémy se v průběhu mého výzkumu nevyskytly. Výzkumu se účastnilo pouze 5 testovaných osob, některé testované osoby však vykazovaly symptomy ADHD a bylo třeba se jim věnovat individuálně. Hned po úvodní hodině jsme se tedy se zástupkyní ředitelky dohodly, že bude lepší, když bude v hodinách žonglování přítomna i moje asistentka. Asistentkou mi byla moje spolužačka z oboru Speciální pedagogiky, která žongluje také již od prvního ročníku svého studia.

Seznam použité literatury

1. ADAMÍROVÁ, Jiřina. *Hravá a zábavná výchova pohybem. Základy psychomotoriky*. Praha : ČASPV, 2003. 66 s.
2. BAKALÁŘ, E. *I dospělí si mohou hrát*. Praha : ČTK, 1976. 194 s.
3. BARTOŇOVÁ, Miroslava. *Kapitoly ze specifických poruch učení I. Vymezení současné problematiky*. 1. vyd. Brno : PedF, MU, 2006. 128 s. ISBN 80-210-3613-3.
4. BLAHUTKOVÁ, Marie. *Psychomotorika*. 1. vydání. Brno : MU, 2007. 92 s. ISBN 978-80-210-3067-1.
5. BLAHUTKOVÁ, Marie, KLENKOVÁ, Jiřina, ZICHOVÁ, Dana. *Psychomotorické hry pro děti s poruchami pozornosti a pro hyperaktivní děti*. 1. vydání. Brno : MU, 2007. 56 s. ISBN 978-80-210-3627-7.
6. DVOŘÁKOVÁ, Hana. *Pohybem a hrou k rozvoji osobnosti dítěte*. 1. vydání. Praha : Portál, 2002. 144 s. ISBN 80-7178-693-4.
7. GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno : Paido, 2000. 207 s. ISBN 80-85931-79-6.
8. HARTL, Pavel, HARTLOVÁ, Helena. *Psychologický slovník*. 1. vyd. Praha : Portál, 2000. 776 s. ISBN 80-7178-303-X.
9. HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum. Základní metody a aplikace*. 1. vyd. Praha : Portál, 2005. 408 s. ISBN 80-7367-040-2.
10. CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu*. 1. vyd. Praha : Grada, 2007. 272 s. ISBN 978-80-247-1369-4.
11. MĚKOTA, Karel, BLAHUŠ, Petr. *Motorické testy*. 1. vyd. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1983. 336 s. ISBN 14-467-83.
12. MĚKOTA, Karel, NOVOSAD, Jiří. *Motorické schopnosti*. 1. vyd. Olomouc : Univerzita Palackého, 2005. 175 s. ISBN 80-244-0981-X.
13. PIPEKOVÁ, Jarmila. *Kapitoly ze speciální pedagogiky*. 2. vyd. Brno : Paido, 2006. 404 s. ISBN 80-7315-120-0.
14. POKORNÁ, Věra. *Teorie a náprava vývojových poruch učení a chování*. 3. vyd. Praha : Portál, 2001. 336 s. ISBN 80-7178-570-9.

15. PREKOPOVÁ, Jiřina, SCHWEIZEROVÁ, Christel. *Děti jsou hosté, kteří hledají cestu*. 5. vyd. Praha : Portál, 2008. 151 s. ISBN 978-80-7367-495-3.
16. PŘINOSILOVÁ, Dagmar. *Diagnostika ve speciální pedagogice*. 2. vyd. Brno : Paido, 2007. 178 s. ISBN 978-80-7315-157-7.
17. SELIKOWITZ, Mark. *Dyslexie a jiné poruchy učení*. 1. Vyd. Praha : Grada, 2000. 136 s. ISBN 80-7169-773-7.
18. SLEPIČKA, Pavel, HOŠEK, Václav, HÁTLOVÁ, Běla. *Psychologie sportu*. 1. vydání. Praha : Karolinum, 2006. 230 s. ISBN 80-246-1290-9.
19. TRÁVNÍKOVÁ, Dagmar. *Žonglování*. 1. vydání. Brno: FSpS, MU, 2008. 43 s. ISBN 978-80-210-4587-3.
20. VÍTKOVÁ, Marie. *Integrativní speciální pedagogika*. 2. vyd. Brno : Paido, 2004. 463 s. ISBN 80-7315-071-9.
21. ZIMMEROVÁ, Renate. *Netradiční sportovní činnosti*. 1. vydání. Praha : Portál, 2001. 256 s. ISBN 80-7178-460-5.
22. ŽÁK, Petr. *Kreativita a její rozvoj*. 1. vydání. Brno : Computer Press, 2004. 315 s. ISBN 80-251-0457-5.